

SZAKDOLGOZAT

Király Szofi

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Élettani és Takarmányozástani Intézet

**Lótenyésztő, lovassport szervező agrármérnöki
alapképzési szak**

A HAZAI LOVASTURIZMUS

Belső konzulens: Dr. Bartos Ádám Sándor

Egyetemi docens

Készítette: **Király Szofi**

IEZ9TO

Gödöllő

2025

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	2
1.1. Témaválasztás indoklása	2
1.2. Célkitűzések	2
2. Szakirodalmi áttekintés	3
2.1. Turizmus	3
2.2. Magyar lovas múlt.....	3
2.3. A lovasturizmus kialakulás.....	4
2.4. Lovasturizmus a napjainkban.....	5
2.5. Patkós minősítés	5
2.6. Lovasturizmus SWOT elemzés	7
2.7. A turizmus fajtái.....	9
2.8. Lovastúrák	10
2.9. A lovastúrák szervezése	11
2.10. Fejlesztési tervek a lovasturizmusban	12
2.11. EUROHORSE – Lovas Barangoló.....	12
3. Anyag és módszer	14
4. Eredmények és értékelésük	15
5. Következtetések és javaslatok	28
6. Összefoglalás	30
7. Irodalomjegyzék	31
7.1. Szakirodalmak:.....	31
7.2. Internetes források:.....	31
7.3. Ábra- és táblázatforrás:	32
8. Mellékletek.....	33
8.1. A kérdőív kérdései.....	33

1. Bevezetés

1.1. Témaválasztás indoklása

A szakdolgozatom témája a hazai lovasturizmus. A témaválasztásom egyik oka volt, hogy már gyerekkorom óta lovagolok és a lovak mindig is az életem részei voltak. Minden hétvégémet a lovardában töltöttem és sok barátságom született a lovaglás útján. Emellett fontos szempont volt az utazás iránti rajongásom is, az új helyszínek, történelmi emlékhelyek meglátogatása. Viszont minden utazásom során hiányérzet alakult ki bennem, azon gondolkodtam milyen jó lenne azon az adott helyszínen lovagolni és lóháton bebarangolni a számomra ismeretlen helyeket. A lovasturizmus pont ennek a kettőnek az ötvözete, így a szakdolgozatomon keresztül szeretném bemutatni, hogy Magyarországon mit is takar a lovasturizmus.

1.2. Célkitűzések

Elsősorban a magyar lovasturizmust szeretném bemutatni, annak múltjával, jelenével és a jövőbeli lehetőségeivel. Elsődleges célom, hogy felmérjem a hazai lovasturizmus lehetőségeit. Az írásomban kitérek a patkós minősítés rendszerére is, annak pontozási rendszerére, valamint a kritériumaira. SWOT elemzés keretében szeretném megvizsgálni a lovasturizmus erősségeit, lehetőségeit, gyengeségeit és veszélyeit. A lovastúrák hazai helyzetét szeretném elemezni, illetve annak a szervezési folyamatát. Ezt követően célom megvizsgálni a fejlesztési lehetőségeket, illetve az EUROHORSE – Lovas Barangoló program adta lehetőségeket megvizsgálni. Egy általam készített kérdőív segítségével szeretném felmérni az emberek ismereteit a hazai lovasturizmussal kapcsolatban. A kérdőív segítségével válaszokat keresek arra, hogy az emberek milyen lovas programokon vennének részt, illetve hogyan szeretnék értesülni a lovasturisztikai programokról. Ezáltal javaslatokat szeretnék megfogalmazni arra, hogy Magyarországon milyen fejlesztésekre van szükség a lovasturizmus területén.

2. Szakirodalmi áttekintés

A legtöbb embernek a turizmus szóról az utazás, felfedezés és kikapcsolódás jut elsőként eszébe. Az emberekben mindig is megvolt a vágy az új helyek megismerésére, hiszen gondoljunk csak a 15. századtól induló felfedezések korára, vagy pedig a magyarok vándorlására. A mai emberekben is meg van a kíváncsiság, a felfedezés vágya, igaz ez napjainkban már eltér őseink céljaitól. Sokkal fontosabb lett a szabadidő hasznos eltöltése, a kikapcsolódás. Úgy gondolom, hogy a legtöbb ember szeretne a természet közelében lenni és ott eltölteni a szabadidejét, hiszen a legtöbben nagyvárosokban élnek, zárt épületekben dolgoznak. Számomra a természetben töltött idő együtt jár a lovakkal, a lovaglással. Hiszem, hogy a lovak (illetve bármely más állat) fontos részei az életünknek. Minden ember kapcsolódik valahogy az állatokhoz, még ha nem is tart állatokat. Általában, ha az emberek kirándulni, túrázni mennek kutyájukat is viszik magukkal, de az emberek járnak állatkertbe, vagy éppen lovas színházba is. Bécsben nagy múltra tekint vissza a lovas hintók használata. Minden turista csodálattal tekinti meg a lovakat és igen sokan igénybe is veszik a szolgáltatást, hiszen így nem csak kényelmesebb Bécs városát körbe járni, hanem a turisták megtapasztalhatják, hogy elődjeink hogyan közlekedtek nap mint nap.

2.1. Turizmus

Mi is a turizmus pontos fogalma azt a Turisztikai Világszervezet (UNWTO – United Nations World Tourism Organization) és az Interparlamentáris Unió (Inter-Parliamentary Union) fogalmazta meg 1989-ben a hágai nyilatkozatban: „A turizmus magában foglalja a személyek lakó- és a munkahelyén kívüli minden szabad helyváltoztatást, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat.”¹ Az idegenforgalom napjainkra a világ legnagyobb üzletága lett. Egyes országok elsődleges megélhetési forrása.

2.2. Magyar lovas múlt

A honfoglaló magyarok lóháton érkeztek a Kárpát-medencébe, ezt követően a törökök elleni harcban, majd a Habsburg-ellenes küzdelmekben is jelentős szerepe volt a könnyűlovasságnak. A könnyűlovasságból alakult ki a huszárság. 1991-ben alakult meg a Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség civil szervezete. A szervezet elsődleges célja a magyar katonai hagyományok ápolása, a magyarságtudat és a hazaszeretet erősítése, valamint a nemzeti értékek megbecsülése. A szervezet jelen van a történelmi megemlékezéseken, évfordulókon, koszorúzásokon, emlékmű avatásokon, felvonulásokon, parádékon. „A Magyar Huszár és

¹ Ilyés N. (2022): A turizmus innovációs ellentmondásai. *ACTA PERIODICA*, 25(1), 23.

Katonai Hagományőrző Szövetség az egyik alapító szervezete a hivatalos állami protokollt ellátó Magyarország Nemzeti Lovas Díszegységének.”² A nagy múlttal rendelkező méneseink, mint a Bábolnai, Mezőhegyesi, a Kisbéri ménes is katonai célokra tenyésztett lovakat. A kisbéri félvér 1853-tól kezdtek el tenyészteni és egy elegáns megjelenésű, szilárd szerveztű hátsólovat tenyésztettek ki. Bábolnán Shagya arab lovakat tenyésztenek 1816 óta, melyek nyugodtabb vérmérsékletűek, mint az arab telivérek és alkalmasabbak hátsó- és kocsilóként is. A nóniusz lovak az 1850-es évek elejétől kezdtek kialakulni és használati céljuk az volt, hogy katonai hátsó- és tüzérhámos lovak legyenek. A mezőhegyesi ménesben tenyésztették ki a gidrán fajtát. Az 1900-as évek elejére egy elegáns megjelenésű, kitartó huszárló lett kitenyésztve. A Furioso kitenyésztésének célja volt, hogy egy nagy rámájú, tömeges és jó munkakészségű lovat tenyésztenek ki. Az előbbieken felsorolt magyar tenyésztésű lovak mind kiváló fajták és szorosan kapcsolódnak a napjainkra kialakult lovasturizmushoz. A kisbéri félvér és a Shagya arab kiválóan alkalmas lovastúrázáshoz, hiszen mindkét fajta nyugodt természetű, kitartó, szilárd szerveztű és megfelelő hátsólo. Mezőhegyesen megtekinthető a ménesbirtok, ahol őshonos magyar lófajtákat tenyésztenek, mint a nóniusz, a gidrán és a Furioso-North Star.³ Hortobágyon a Máta ménesben az 1880-as években kezdődött el a nóniusz tenyésztése. Emellett a Hortobágyhoz köthető a pásztorkultúra, a csikósok és a puszták jelenléte. Ott a lovasturizmus erre építkezik, a hagyományőrzésre, a csikósok bemutatására, a lovaskocsikázásra.⁴

2.3. A lovasturizmus kialakulás

Magyarországnak a lovastúrák szempontjából rendkívüli adottságai vannak, hiszen alig vannak magashegységeink, a talaj alkalmas lovaglásra és ami még fontosabb a lenyűgöző tájak. Az éghajlatnak köszönhetően kora tavasztól késő őszig lehet lovagolni a szabadban. Népszerű túraútvonalak vannak a Balaton-felvidéken, Mátra-Bükk térségében, Gyöngyös és Szilvásvárad között. Az 1960-as évektől indult el egyre több lovastúra megszervezése, a lovasiskolák sora nyitották meg kapuit. Az első lovastúra 1962-ben zajlott le Tihanyban. A programok szervezését az Ibusz, a lóellátás koordinálást és szakmai ellenőrzését a Lótenyésztési Igazgatóság, később az Országos Lótenyésztési Felügyelőség végezte. 1963-ban rendezték meg az első Nagyvásonyi Lovasjátékokat, melynek részeként a Mátyás király udvarából, a kuruc korból és

² Magyar Huszár és Katonai Hagományőrző Szövetség honlapja: <https://www.magyarhuszar.hu/content/szovetsegrol> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

³ Mezőhegyesi Ménésbirtok honlapja: <https://www.mezohegyesbirtok.hu/turizmus/> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

⁴ Máta Ménés honlapja: <https://mataimenes.hu/hu/> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

az 1848-as szabadságharc korából mutattak be kosztümös történelmi jelneteket. 1967-től a lovas túravezetőknek idegenvezetői vizsgát kellett tenni, amelyet évente továbbképzésekkel biztosítottak. Az 1970-es években nagy fejlődésnek indult a lovasturizmus. Az Ibusz partnereinek száma folyamatosan nőtt és állami gazdaságok is csatlakoztak. A hetvenes évek végén az Ibusznak konkurensé lett. Létrejött a Pegazus Tours, amely nemcsak szervezéssel foglalkozott, hanem saját idegenforgalmi lovastelepeket is létrehozott Bugacon, Ágasegyházán, Lajosmizsén, Sarlópusztán, megteremtve ezzel az ország első önálló lovastúra hálózatát. Ez egy minőségi előrelépésnek számított, hiszen olyan lovastúra állomások jöttek létre, ahol egy helyen lehet mind a lovakat, mind a vendégeket elszállásolni.⁵

2.4. Lovasturizmus a napjainkban

Az 1989-es rendszerváltás nagy változásokat hozott az országban, amely a lovas életet is érintette, a lovas létesítmények magánkézbe kerültek és a lovasiskolák száma is növekedni kezdett.⁶ 1998-ban létrejött a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület, mely egy érdekvédelmi szervezet. Az egyesület célja az ágazat fejlesztése, a lovas létesítmények rendszerbe foglalása, a szolgáltatások minőségének javítása, a szolgáltatók továbbképzésének megszervezése, a lovas létesítmények eredményes működésének elősegítése.⁷ Ezen célok elérése érdekében hozták létre a patkós minősítést.

2.5. Patkós minősítés

A patkós minősítés kidolgozása során 5 fő szempontot határoztak meg.

A patkós rendszer főbb minősítési szempontjai:

Fő szempontok	Alszempontok
1. Környezeti szempontok	Természeti adottságok. Parkosítás, a környezet rendje. Az épületek stílusossága, állapota. A lovas szolgáltatásra használt terület alkalmassága, rendje. Higiénias feltételek biztosítása.
2. A lovak tartásával, alkalmasságával kapcsolatos szempontok	Tartástechnológiai körülmények. A lovak kiképzettségi foka. Kezelhetőség, kapcsolatteremtési

⁵ Györffy-Villám A. (2001): A lovasturizmus kézikönyve. Budapest: Mezőgazda Kiadó.

⁶ Györffy-Villám A. (2001): A lovasturizmus kézikönyve. Budapest: Mezőgazda Kiadó.

⁷ Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesületi honlapja: <https://mltsz.hu/list-page/379-egyesulet/1372-mlte-bemutatas-a-tortenete-feladata> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

	készség. A szolgáltatásnak megfelelő alkalmasság. Kondicionális állapot. Egészségügyi állapot.
3. A lovas szolgáltatásokkal kapcsolatos szempontok	A lovas szolgáltatások köre, színvonala. A szerszámok állapota, megfelelő száma, tisztasága, biztonsága, kényelme. A hely marketingje (kiadvány, információs médiák használata). Szolgáltatások ár-érték aránya.
4. Személyi tényezők	A lovas szakember (vezető) alkalmassága. A szolgáltatást végző személyzet alkalmassága. Nyelvtudás. Baleset megelőzés, védelem, biztonság.
5. Egyéb programok, lehetőségek	A helyben lévő lehetőségek. A telepen kívüli lehetőségek. Garantált állandó rendezvények, programok. Étkeztetés minősége (helyben vagy közelben). Szállás minősége (helyben vagy közelben).

1. ábra

(Forrás: Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület honlapja: <https://mltsz.hu/patkos-minositesek>, Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Az egyes szempontok 1-től 5-ig terjedő skálán lettek értékelve pontozásos rendszer alapján. A főszempontok pontszámai az alkategóriák átlagpontjaiból kerülnek kiszámításra. „A pontozásban elért eredmény alapján 1-től 5 patkóig minősítették a létesítményeket. Az összes elérhető pontszám 25 pont.”⁸

A patkós minősítési kritériumai:

Patkó	Kritériumok
5 patkós	- minimum 22 pont, a fő szempontok átlagpontszámai nem lehetnek 4 pont alatt, - legalább 10 db alkalmas lóval és felszereléssel rendelkezik, - a lovas szolgáltatások 5 témaköréből legalább hármat képes szolgáltatni, - legalább 1 fő idegen nyelvet beszélő lovas szakemberrel rendelkezik
4 patkós	- minimum 19 pont és csak egy szempont szerint lehet hármas átlagpontszáma, de ez nem lehet a 2.pont, - legalább 8 alkalmas lóval rendelkezik,

⁸ Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület honlapja: <https://mltsz.hu/patkos-minositesek> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

	<ul style="list-style-type: none"> - lovas szolgáltatások 5 témaköréből hármat képes szolgáltatni, - van kapcsolódó programja, - 1 fő idegen nyelvet beszélő lovas szakemberrel rendelkezik
3 patkós	<ul style="list-style-type: none"> - minimum 17 pont, de a 2. és 3. szempontokban nem lehet 3-nál kevesebb az átlagpontja, - lovas szolgáltatásokból két fő témakört tud nyújtani, - van kapcsolódó programja, - legalább 5 alkalmas lóval rendelkezik
2 patkós	<ul style="list-style-type: none"> - minimum 15 pont, - legalább 4 lóval és felszereléssel rendelkezik, - lovas szolgáltatások fő témaköreiből legalább kettőt képes nyújtani, - van kapcsolódó programja
1 patkós	<ul style="list-style-type: none"> - minimum 3 alkalmas lóval és felszereléssel rendelkezik, - a 2. és 3. szempont szerinti átlagpontszáma 3-nál nem lehet kevesebb

2. ábra

(Forrás: Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület honlapja: <https://mltsz.hu/patkos-minositeseik>, Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

2012. február 29-én fogadta el a kormány a Kincsem Nemzeti Lovas Programot. „A program célja a lóhasználat és a lovas tevékenységek feltételeinek javítása, fejlődési pályára állítása, a fenntarthatóság alapjainak megteremtése, végső soron az, hogy Magyarország lovasbarát turisztikai desztinációvá váljon.”⁹ A program lehetőséget biztosít arra, hogy a lovaságazat, a lovaskultúra és a lovasturizmus fejlődjön. A program kiadványában egy SWOT elemzést készítettek a kiemelt lovas területekről beleértve a lovasturizmust is. Az elemzés célja, hogy felmérjék az lovasturizmus erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és a fenyegetettségeket.

2.6. Lovasturizmus SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Magyarország évezredek lovas hagyományai, lovas nemzet meghatározásunk a külföld felé 	<ul style="list-style-type: none"> - kevés a megfelelően képzett szakember, és a képzett lovak száma - nem egységes vendéglátói, fogadói, szolgáltatási kapacitás

⁹ Obádovics, C. (2022) „Llovak, lovasok, lovardák – lovasturizmus Magyarországon és a Fertő-tájon”, *Gazdaság & Társadalom | Journal of Economy & Society*, 14(1), o. 77–94. DOI: <https://doi.org/10.21637/GT.2021.1.05>

<ul style="list-style-type: none"> - egyedülálló szabad tereplovaglási lehetőségek és kiváló természeti adottságok - az elmúlt évtizedben jelentős növekedés a lovas beruházások területén (fedeles lovardák, lovas pályák, lovas fogadók) - a Patkós minősítési rendszer bevezetése és egy átfogó információs adatbázis az ország lovas turisztikai szolgáltatóiról - lovas szolgáltatások rendelet szintű szabályozottsága <p>egészséges és adottságait tekintve képezhető lóállomány</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nincs példa az egységes működtetésre, hálózatszerű fenntartására - a hazai termékek és szolgáltatások megismerésének, megkedveltetésének, és használatának presztízs értékű elfogadásának hiánya - a fiatalok nem kellő motiválása a szabadidő aktív eltöltéséhez és az egészséges életmódhoz.
Lehetőségek	Fenyegetettségek
<ul style="list-style-type: none"> - unikális magyar termék, modell, hálózat kialakítása - nemzetközi kapcsolatok ápolása, erősödése - a fenntartható turizmus ágak előtérbe helyezése - a belföldi kereslet és a külföldi piaci részesedés növekedése, ezáltal bevétel növekedés elérése - új munkahelyek teremtése, fokozódik a térség megtartó ereje, fellendülése - a hagyományos magyar lófajták előtérbe helyezése, magyar termék kialakítása - egyedülálló lovas desztináció kialakítása Európába 	<ul style="list-style-type: none"> - a gazdasági válság hatása a turizmusra és az életszínvonal alakulására - a klímaváltozás drasztikus változása - konkurencia megjelenése a nemzetközi piacon - a fejlesztés pénzügyi finanszírozásának bizonytalanságai

3. ábra

(Forrás: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (2012): Kincsem – Nemzeti Lovas Program. Letöltés dátuma: 2025.10.25. [Kormányzat - Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium - Hírek](#))

2.7. A turizmus fajtái

A turizmus célja alapján megkülönböztetünk hivatásturizmust és szabadidős turizmust. „Hivatásturizmus alatt az egyén foglalkozásának gyakorlásával összefüggésbe hozható utazásait értjük.”¹⁰ A munkáltató dönt az utazás időpontjáról, az utazás alatti tevékenységek elvégzéséről és a munkáltató állja az utazás költségeit is. Hivatásturizmusba bele tartoznak például a különböző üzleti utak, konferenciákra való utazás. Emellett ide sorolható még a kutatásban dolgozók utazásai, a sportolók versenyekre való utazása, illetve a művészet, mint például egy koncert turné. Hivatásos utazók csoportjába tartoznak azok a személyek, akik minden munkanapjukon utaznak. „Ebbe a csoportba tartoznak a távolsági autóbuszok sofőrjei, a repülőgépek pilótái, a mozdonyvezetők, a hajóskapitányok, illetve a hozzájuk tartozó személyzet.”¹¹ A szabadidős turizmus az emberek munkaidején kívül történik, önálló döntésen alapul. A szabadidős turista önmaga határozza meg az úticélt, a programokat, az időpontot, az utazás hosszát, illetve ő állja a költségeket is. Az utazás elsődleges célja a kikapcsolódás, új élmények szerzése, felfedezés, a megszokott környezetből való kiszakadás. Minden ember maga rendelkezik a szabadidejéről, tevékenységeik lehetnek aktívák vagy passzívák.¹² Passzív tevékenységet végző turisták közé tartoznak, akik kiállításokon vesznek részt, sporteseményeken nézők, fesztiválokon részt vevők. A lovasturizmus tekintetében passzív tevékenységet folytató turisták közé tartoznak azok, akik lovas rendezvényeken vesznek részt, lovaskocsikázás résztvevői, méneslátogatók, vagy éppen állatsimogatóba járók. A passzív turisták elsődleges motivációja a tudásuk bővítése, a mentális kikapcsolódás. Lovasturizmusban a fő motiváció a ló, a lovak megismerése, a lovak látványának csodálása. Passzív turistaként látogathatóak az állami ménesek múzeumai, mint például a Szilvásváradon található, lipicai fajtatörténetet bemutató múzeum. A kiállítás célja a lipicai történetének bemutatása, illetve a fogatolás szerszámain, eszközeit bemutatni. Emellett Szilvásváradon lehetőség van fogatos méneslátogatásra és sétakocsikázásra is.¹³ Kiemelendő a Hortobágyon található Mátai ménes, amely a turisták számára szintén látogatható, kiegészítve a ménestörténeti kiállítással. A Hortobágy kínálatába beletartozik a pusztai fogatozás is: „Az ideérkezők eredeti környezetükben megismerhetik az őshonos magyar háziállatokat, azok tartását, tenyésztését, az őket őrző pásztorok világát és gyönyörködhetnek a puszta végtelen

¹⁰ Michalkó G. (2007): A turizmuselmélet alapjai. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.

¹¹ Michalkó G. (2007): A turizmuselmélet alapjai. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.

¹² Michalkó G. (2007): A turizmuselmélet alapjai. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.

¹³ Szilvásvárad Lipicai ménes honlapja: <https://www.szilvasvarad.hu/hu/lipicai-menes/lipicai-lotorteneti-kiallitas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

látványában.”¹⁴ Tápiószentmárton született Kincsem, így a csodakanca emlékére Tápiószentmárton nyitották meg a Kincsem Múzeumot. A Mezőhegyesi ménésbirtokon vezetett látogatások keretében ismerhetik meg a vendégek a kancák ménését és a ménesudvart. Az aktív tevékenységet végző turisták motivációja az aktivitás, felfedezés, kikapcsolódás. Aktív turizmusnak számít a városnézés, túrázás, sporttevékenységek folytatása a természetben, mint például a síelés, biciklizés vagy éppen egy lovastúrán, tereplovaglason való részvétel. A tereplovaglások általában pár órásak és a lovasok az elindulási helyszínre térnek vissza. Ezzel szemben a lovastúrák több naposak, a legtöbb esetben egy hétig tartanak.

2.8. Lovastúrák

A lovasturizmusban a lovastúrák szolgáltatásként szerepelnek, az útvonalak előre meg vannak tervezve, a túrákat lovastúra vezetők vezetik. A lovastúráknak különböző formái vannak. Az egyik ilyen változat a csillagtúra, melynek a lényege, hogy a lovasok minden nap végén a kiindulási pontra térnek vissza. Minden nap másik útvonalat barangolnak be, de a nap végén ugyan oda térnek vissza, ahonnan elindultak. Ez a típus a legegyszerűbb csillagtúra forma. A csillagtúra másik típusa, ha a lovasok az egyik nap végén meg érkeznek a szállás helyükre és csak másnap térnek vissza a kiinduló pontjukra. Harmadnap egy új úti céljuk van, majd a negyedik napon újra visszatérnek a kiinduló pontba. Körtúrák esetében a lovasok minden nap végén más helyen szállnak meg és a túra végére térnek vissza a kiindulási helyükre, tehát egy kört írnak le a természetben lóháton. A vonaltúráknak egy célállomásuk van, amit a túra végére érnek el a lovasok, a kiindulási pontra nem térnek vissza. Ezek a lovastúra típusok csak támpontok, nem szükséges ezek alapján szervezni a túrát, hiszen sok tényező befolyásolja egy lovastúra megszervezését. A legnagyobb gondot a lovak megfelelő elszállásolása okozza. Az istállók hiánya sok esetben arra kényszeríti a szervezőt, hogy a lovasok minden nap visszatérjenek a kiindulási pontra, hogy a lovak megfelelő ellátásban részesüljenek. Fontos a lovak esetében, hogy egy hosszú, megerőltető menetelés után, megfelelő istállóban legyenek, megfelelő takarmányt és vizet kapjanak. Tehát a különböző túra típusoknak eltérőek a követelményei, illetve más előnyeik és hátrányaik vannak. A legkönnyebben kivitelezhető a csillagtúra, hiszen egy lovardára és egy szállásra van szükség, ahova a lovasok minden nap visszatérnek. A lovak minden éjszakát a szokásos saját helyükön töltik. A lovastúrán résztvevők a csomagjaikat egy szálláshelyen tudják hagyni, nem szükséges minden nap összekapcsolni. Bonyolultabb viszont megszervezni a körtúrát. Ebben az esetben költséget fog jeleníteni az istálló

¹⁴ Hortobágy Pusztai fogatozás honlapja: <https://visithortobagy.com/pusztai-fogatozas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

bérlése, szervezést fog igényelni a vendégek csomagjainak szállítása és az étkeztetése. A legköltségesebb a vonaltúra megszervezése, ugyanis a túra végén a lovakat vissza kell szállítani a kiinduló bázisra. Emellett ugyan úgy, mint a körtúra esetében itt is istállót kell bérelni, a csomagszállításról és az étkeztetésről is gondoskodni kell. További problémát okozhat, ha a vendégeknek a nap végén külön busszal kell utazniuk a szállásukra, mert az istálló közelében nincs szállás. A busz bérlése további költségeket jelent, illetve a vendégeknek is kényelmetlenség még a nap végén tovább utazni a szállás helyükre.¹⁵

2.9. A lovastúrák szervezése

Egy lovastúra megszervezése összetett feladat, több kockázati tényezővel. Elsőként a túraútvonalat kell meghatározni. Az útvonalnál figyelembe kell venni a földrajzi tényezőket, olyan útvonalat kell választani, ami a lovak számára könnyen járható és lehetőleg minél kevesebb aszfalozott részt tartalmazzon. Előnyösek a földutak, a homokos talajok vagy éppen a gyepesek. Elengedhetetlen, hogy az útvonal tervezésnél figyelembe vegyünk a rendelkezésre álló szálláshelyeket és istállókat. A legtöbb esetben az útvonalak igazodnak ahhoz, hogy a vendégek hol fognak megszállni, illetve a lovak istállózási lehetőségeihez is. Ez a két tényező nagyban befolyásolja a túra sikerességét, hiszen ezekkel a helyekkel szerződést kell kötni és le kell foglalni az időpontokat. A túravezetőnek ismernie kell a lovastúra pontos útvonalát, illetve az útvonal rövidítési lehetőségeit is. Az útvonal rövidítésére indok lehet, ha egy lovas nem érzi jól magát, ha a lovakkal történik baleset, vagy ha nagyobb vihar közeledik. Előre meg kell határozni a déli pihenőhely helyszínt. Figyelembe kell venni, hogy a pihenőhelyen a lovakat meg lehessen kötni és itatni. A lovasok számára az étkeztetést biztosítani kell, ami akár a közelben lévő faluban is megoldható. Magyarországon a legtöbb földterület magánkézben van, így tekintettel kell arra lenni, hogy a területet semmilyen szempontból se károsítsuk, ez természetesen minden természeti területre igaz. Erdőn keresztül lovagolva tájékozódni kell a vadászatok időpontjáról, hogy ne essen egybe a lovastúra időpontjával. Természetvédelmi területek esetében problémát okozhat egyes madarak fészekrakási és költési ideje, ugyanis ebben az időszakban zavaró tényezőktől mentes körülményeket igényelnek. Emellett az aratások ideje is meghatározó lehet, illetve kerülendőek a szőlősorok, hiszen a szőlőt rendszerint permetezik, amely mérgezést okozhat a lovak számára, ha esetleg belesznek. A szőlőtőkét rendszerint a földhöz szokták rögzíteni, ennek következtében a szőlősor végében

¹⁵ Györfly-Villám A. (2001): A lovasturizmus kézikönyve. Budapest: Mezőgazda Kiadó.

a ló lába könnyen beleakadhat a fém rögzítő rendszerbe, így komoly sérüléseket okozva a lovak számára.¹⁶

2.10. Fejlesztési tervek a lovasturizmusban

A magyar kormány 2012-ben fogadta el a Kincsem – Nemzeti Lovas Programot. A program célja a különböző lovas területek fejlesztése, melybe beletartozik a lótenyésztés, lótartás, lovassportok, lóversenyzés, lovasturizmus. Illetve a lovas ágazathoz kapcsolódó területek fejlesztése, mint az állattartás, takarmánytermesztés, lovas hagyományörzés, lovasterápia, állategészségügy. A program keretében egy eredményes lovas ágazatot szeretnének létrehozni Magyarországon. Ahhoz, hogy a lovaságazat eredményes és fejleszthető legyen a következő eszközöket gyűjtötte össze a program: egységes ágazati irányítás, lovasturisztikai infrastruktúra fejlesztése, nemzetközi szintű lovasközpontok fejlesztése, nemzeti és nemzetközi rendezvények és versenyek szervezése, szakemberek képzése és továbbképzése, hagyományörző tevékenységek élénkítése. A lovasturizmus fejlődésének a célkitűzései, hogy olyan szolgáltatásokat kínáljon Magyarország, amely egyedülálló és hagyományörző. Lólétszám növelése és a hagyományos magyar lófajták hangsúlyozása, melyhez elengedhetetlen a lótenyésztés előrelendítése is. A lótenyésztés célkitűzéseinél a program kiemelte, hogy a tenyésztett lovaink használati értékét kell növelni amellett, hogy hagyományos lófajtáink tenyésztésénél törekedni kell a génmegőrzésre. A lovasturizmus fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy már gyermekkorban az iskolákban megismertessük a lovaskultúrát a lovas hagyományokat a gyerekekkel. Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a gyerekek elsajátíthassák a lovaglást és megismerhessék magyar lófajtáinkat. Továbbá a lovasturizmus fejlődéséhez lehetővé kell tenni a szabad terephasználatot, fejleszteni kell az infrastruktúrát, szakemberek képzése, a lovastúra útvonalakat GPS-el kell kijelölni, megfelelő marketing alkalmazása.¹⁷

2.11. EUROHORSE – Lovas Barangoló

„A Lovas Barangoló egy egyedülálló lovas turisztikai útvonal-hálózat, amely jelenleg több mint 1800 kilométer hosszú – GPS koordinátákkal kijelölt – lovastúraútvonalat és rajta elhelyezkedő, fedett lóbeállókkal rendelkező megállópontokat tartalmaz.”¹⁸ A túraútvonal Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön járható be. A Magyar Lovas Turisztikai

¹⁶ Györffy-Villám A. (2001): A lovasturizmus kézikönyve. Budapest: Mezőgazda Kiadó.

¹⁷ Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (2012): Kincsem – Nemzeti Lovas Program. Letöltés dátuma: 2025.10.25. [Kormányzat - Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium - Hírek](#)

¹⁸ EUROHORSE – Lovas Barangoló honlapja: <https://eurohorse.hu/bemutakozas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Közhasznú Egyesület dolgozta ki a programot. Elsődleges céljuk volt, hogy egy olyan lovasturisztikai hálózatot alakítsanak ki, amely egységes és fenntartható. Szem előtt tartották a hagyományok megőrzését, de egyben modern programokkal tették élvezhetővé a túrát a mai generációknak. Létrehozták az EUROHORSE alkalmazást, amely segítségével könnyen átláthatóak a túraútvonalak és a megállópontok is. A lovastúra során lehetőség van részt venni lovas bemutatókon, fogattúrákon és méneslátogatáson is. Lehetőség van az útvonalat vezetett lovastúra keretében vagy önállóan végig lovagolni.¹⁹

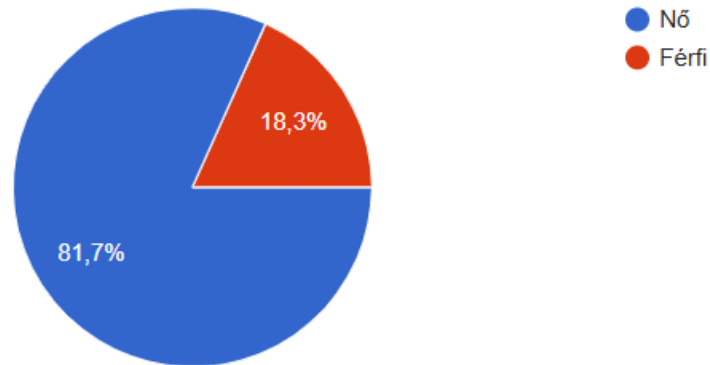
¹⁹ EUROHORSE – Lovas Barangoló honlapja: <https://eurohorse.hu/bemutakozas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

3. Anyag és módszer

Kutatásomhoz készítettem egy kérdőívet, amely a magyarországi lakosok kapcsolatát, ismeretét vizsgálja a lovasturizmussal kapcsolatban. A kérdőív kitöltése mindenki számára önkéntes és anonim volt, amelyet a kérdőív elején ismertettem a kitöltőkkel. A kérdőívem összesen 20 kérdésből állt, mely keretében demográfiai adatokra is választ kerestem, mint a kitöltők neme, életkora, illetve az állandó lakóhelyük melyik megyében található. Elsőként szeretem volna az emberek utazási szokásait felmérni, inkább külföldre utaznak szívesen vagy a belföldi utazást preferálják, ha utaznak belföldön akkor milyen gyakorisággal. Emellett a kutatásom kiterjedt a lovasvilágban való jártaságra, a lovastúrák népszerűségére és igényeire. Szeretem volna információt szerezni arról, hogy az emberek mit várnak el a lovasturizmustól, milyen programokon vennének részt és azért mennyit fizetnének szívesen. Természetesen arra is kitért a kérdőíves kutatásom, hogy mi az akadályozó tényező, ami miatt az emberek nem vesznek részt a hazai lovasturizmusban, találkoznak-e hirdetésekkel, illetve milyen módon szeretnének tájékozódni a lovas programokról. A kérdőívem utolsó kérdésében mindenki szabadon leírhatta a véleményét arról, hogy a hazai lovasturizmust hogyan lehetne fejleszteni.

4. Eredmények és értékelésük

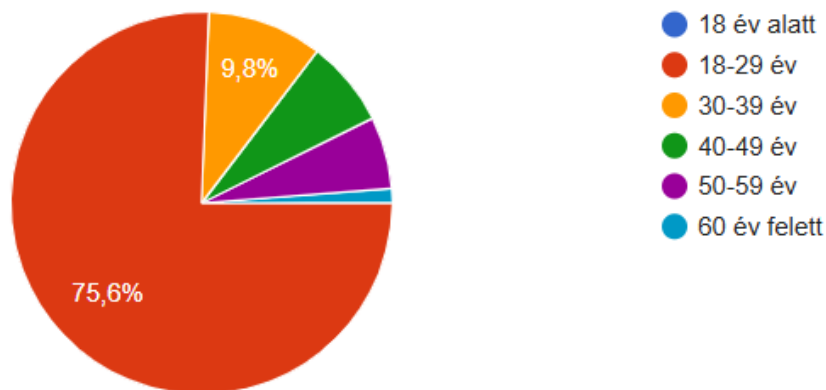
A kérdőívet összesen 82 fő töltötte ki, ebből a női kitöltők száma 67 (81,7%), a férfi kitöltők száma pedig 15 (18,3%).

Nemi arányok a válaszadók között

4. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

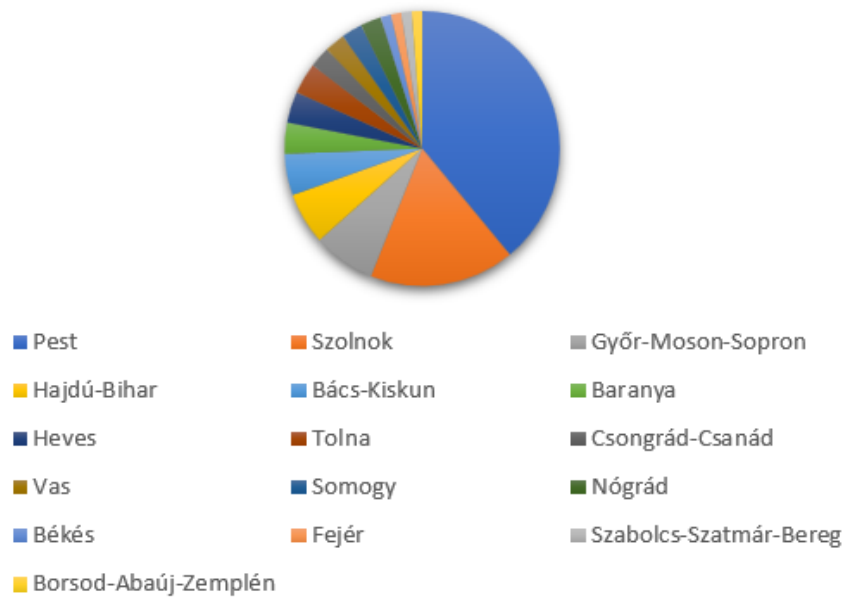
A válaszadók többsége (75,6% - 62fő) 18-29 év közötti, ezt követi a 30-39 év közöttiek (9,8%).

Élekor szerinti megoszlás a válaszadók között

5. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

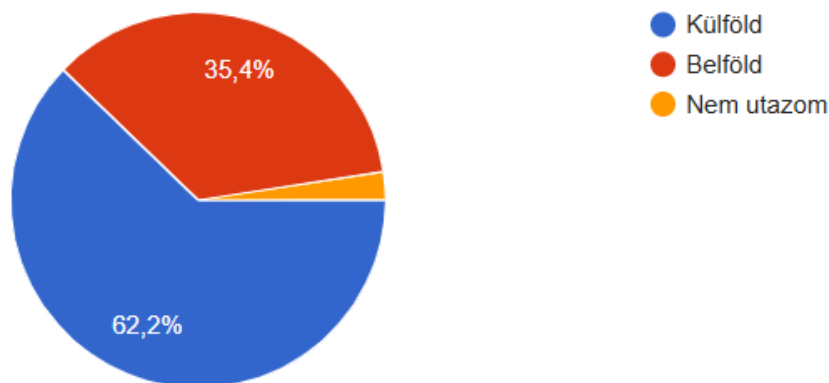
A legtöbb kitöltés Pest megyéből érkezett, összesen 32.

Megyék megoszlása a válaszadók között

6. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

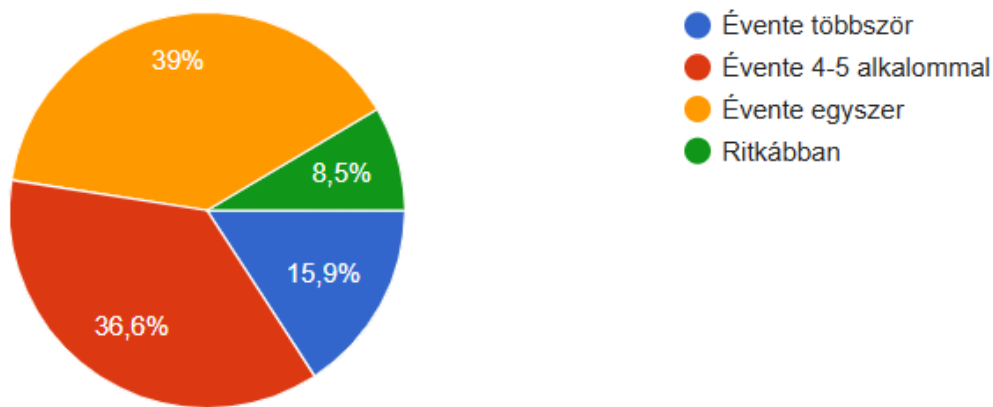
A demográfiai adatok megadását követően az utazási szokásokat mértem fel. A válaszadók 62,2%-a (51 fő) szívesebben utazik külföldre, még 35,4%-a (29 fő) inkább a belföldi utazást választja. 2,4% válaszolta azt, hogy nem utazik.

Utazás külföldre vagy belföldre megoszlása a válaszadók között

7. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

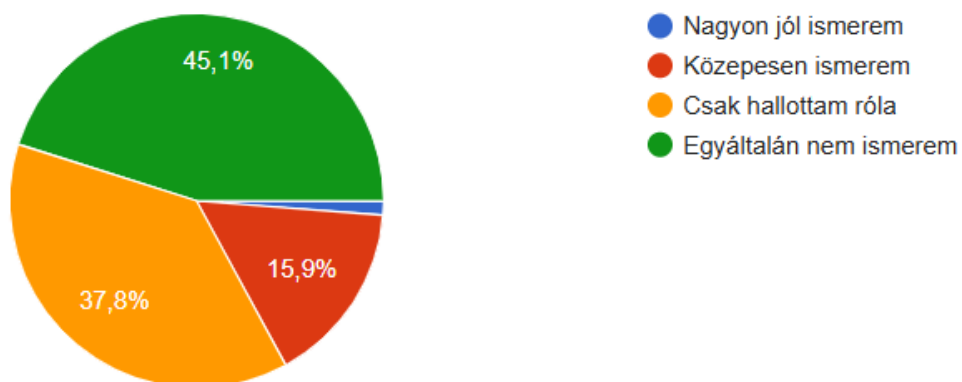
A belföldi utazás gyakoriságát tekintve a legtöbben az évente egy alkalmat választották (39% - 32 fő), amitől éppen lemaradt az évente 4-5 alkalommal válasz lehetőség (36,6% - 30fő). A kitöltők 15,9%-a vagyis 13 fő évente többször utazik belföldön, mint 4-5 alkalom, míg 8,5%-a kitöltőknek (7 fő) nem utazik belföldön évente.

Belföldi utazás gyakorisága kikapcsolódás céljából a válaszadók között

8. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A következő kérdéseknél a lovasturizmussal kapcsolatos ismereteket szeretem volna felmérni. Elsőként a magyarországi lovasturizmus lehetőségeinek ismeretét mértem fel. A válaszadók 45,1%-a (37 fő) egyáltalán nem ismeri a lovasturizmust, míg 37,8%-a (31 fő) csak hallott róla. 15,9%-a (13 fő) a kérdőívet kitöltőknek közepesen ismeri, illetve egyetlen egy személy jelölte meg a „nagyon jól ismerem” válaszlehetőséget.

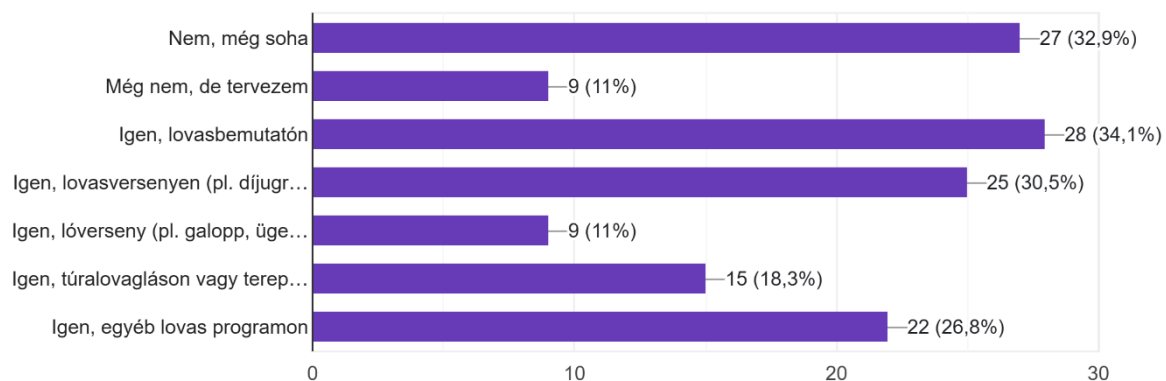

A magyarországi lovasturizmus lehetőségeinek ismerete a válaszadók között

9. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A következő kérdés a „Résztt vett már lovas eseményen vagy rendezvényen?”. Ennél a kérdésnél több válaszlehetőséget lehet megjelölni, amelyek az alábbi diagramon láthatóak. A válaszadók 32,9%-a (27 fő) még nem vett részt lovas eseményen. Voltak, akik még nem vettek részt, de a jövőben tervezik, összesen 9 fő (11%) választotta ezt a válaszlehetőséget. A legtöbben lovasbemutatókon (34,1% - 28 fő) és lovasversenyeken (30,5% - 25 fő) vettek részt. Emellett a válaszadók 18,3%-a (15 fő) túralovaglason vagy tereplovagláson vett részt, 11% (9

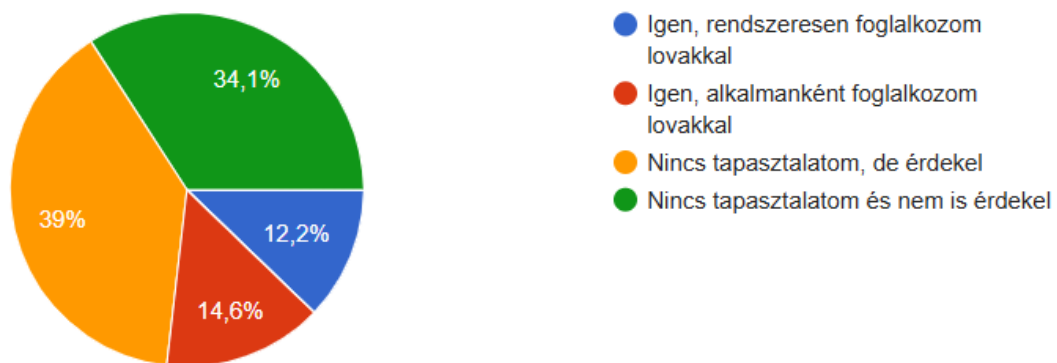
fő) pedig lóversenyen vett részt. 26,8%, vagyis 22 fő választotta az egyéb lovas program válaszlehetőséget.

A lovas eseményeken és rendezvényeken való részvétel megoszlása a válaszadók között

10. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A következőkben felmértem a lovasok aktivitást és igényét a lovasturizmusra. Elsőként felszerettem volna mérni, hogy az emberek milyen lovas tapasztalattal rendelkeznek. A kérdést így fogalmazta meg: „Van lovas tapasztalat?”. A kitöltők 39%-a (32 fő) válaszolta azt, hogy nincs lovas tapasztalata, de érdeklődik iránta. 34,1%-nak (28 fő) nincs lovas tapasztalata és nem is érdeklődik iránta. 14,6% (12 fő) alkalmanként foglalkozik lovakkal, míg 12,2% (10 fő) rendszeresen.

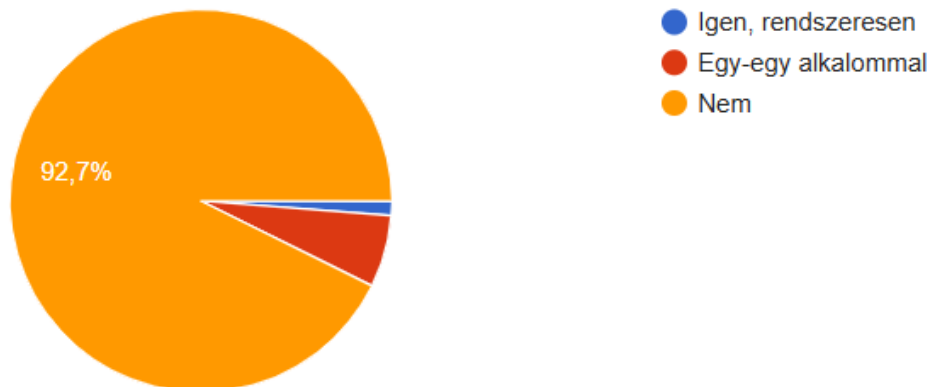

Lovas tapasztalat megoszlása a válaszadók körében

11. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A lovastúrakon való részvétel válaszai között szinte egyhangúan a nem válasz érkezett, összesen 76 fő (92,7%) válaszolta azt, hogy még nem vett részt többnapos lovastúrán. 5 fő, vagyis 6,1%-

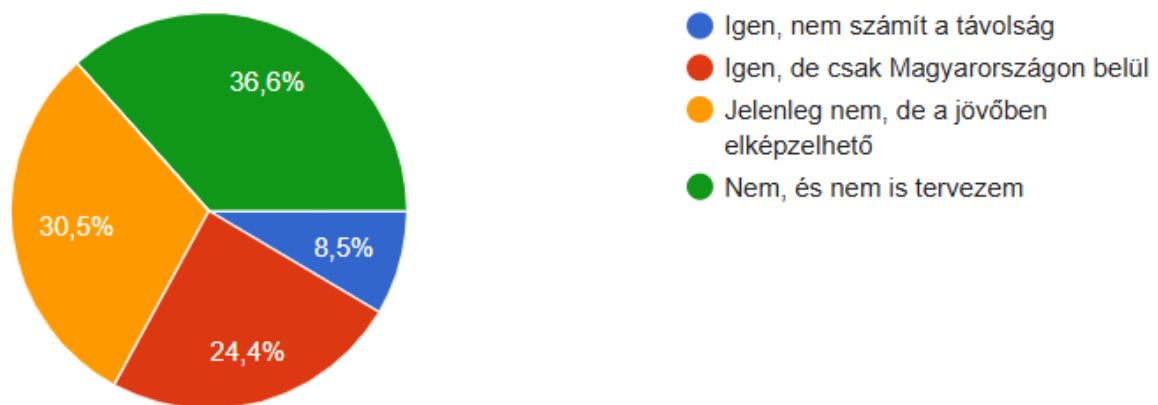
a kitöltőknek már egy-egy alkalommal részt vett többnapos lovastúrán, illetve 1 fő válaszolta azt, hogy rendszeren részt vesz lovastúrákon.

Válaszok megoszlása a többnapos lovastúrára való részvételtől

12. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A további kérdéseknél a motivációt mértem fel az emberek körében. A legtöbben (36,6% - 30 fő) nem utaznának el egy lovas esemény vagy verseny miatt. A válaszadók 24,4%-a (20 fő) elutazna, de csak Magyarországon belül, míg 8,5%-nak (7 fő) nem számít a távolság sem. Illetve a kitöltők 30,5%-a (25 fő) elképzelhetőnek tartja, hogy a jövőben elutazik egy lovas eseményre vagy versenyre.

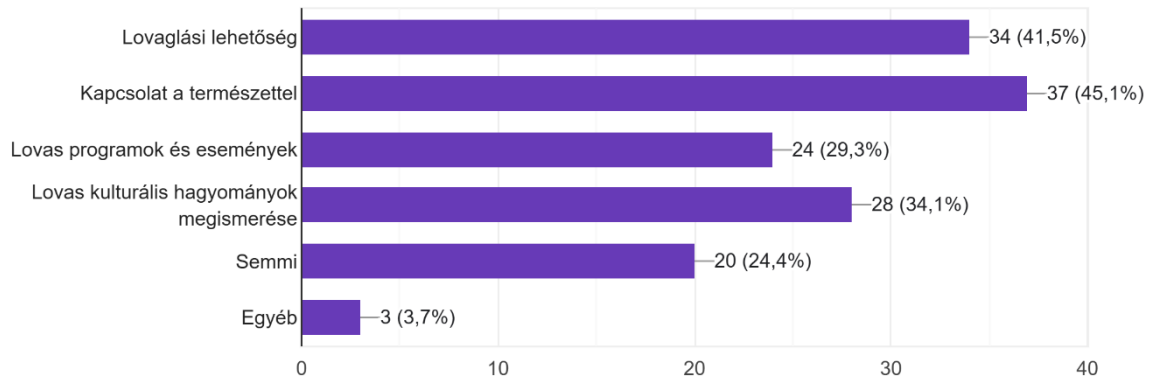

Utazási motiváció egy lovas eseményre vagy versenyre a válaszadók között

13. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A lovasturizmus vonzerejének vizsgálatánál több válaszlehetőség volt megadva, melyek között a kapcsolat a természettel volt a legnépszerűbb válasz. Összesen 37 fő (45,1%) jelölte meg egyik válaszként, hogy számára a természetben töltött idő az, ami leginkább vonzza a lovasturizmusban. 34 főnek (41,5%) a lovaglási lehetőség számít, míg 28 főnek (34,1%) a lovas

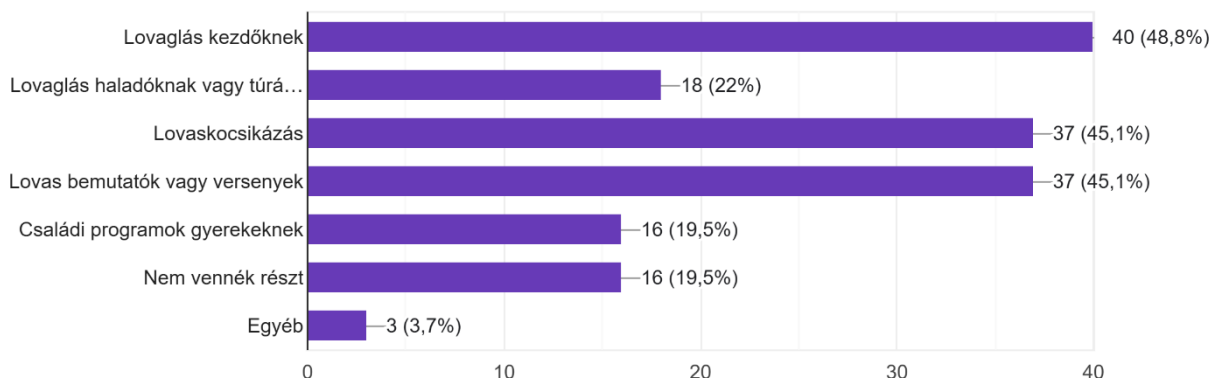
kulturális hagyományok megismerése a fontos. 24 fő (29,3%) jelölte meg válaszként a lovas programok és eseményeket, mint vonzerő a lovasturizmusban. Emellett jött olyan válasz is, akiknek semmi sem vonzó a lovasturizmusban, összesen a válaszadók 24,4%-a vagyis 20 fő választotta ezt a válaszlehetőséget. Illetve 3 főnek (3,7%) más tényező vonzó a lovasturizmusban.

A lovasturizmus vonzerejének lehetőségei

14. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

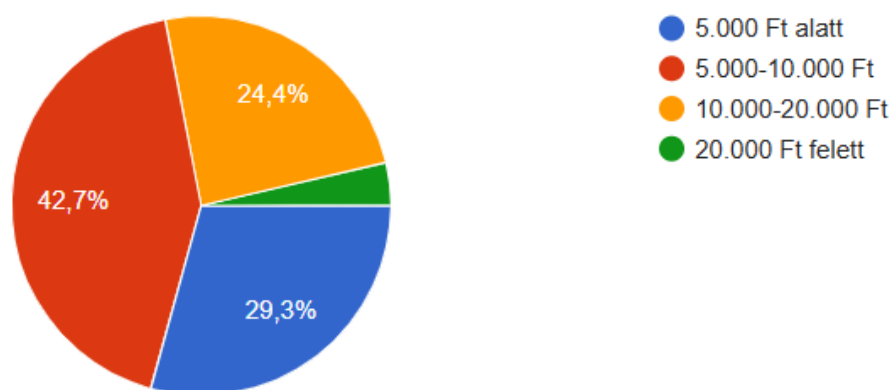
A következő kérdésben szűkítettem a kört arra, hogy milyen lovasturisztikai programokon vennének részt az emberek. Ennél a kérdésnél is több választ lehetett megjelölni. A legnépszerűbb programok közé tartozott a lovaglás kezdőknek, összesen a válaszadók 48,8%-a jelölte meg (40 fő). Megállapítható, hogy az emberek érdeklődnek a lovaglás iránt, akkor is, ha még nem ültek lovon, vagy éppen még kezdők. A másik két népszerű válasz a lovaskocsikázás és a lovas bemutatókon vagy versenyeken való részvétel volt. Mindkét választ ugyanannyian jelölték meg, 37-37 fő. Ez azt jelenti, hogy a passzív lovasturizmusra is van érdeklődés. A kitöltők 22%-a (18fő) megjelölte a lovaglást haladóknak vagy túrázóknak. 16 fő (19,5%) választotta a családi programokat gyerekekkel. Illetve a kitöltők 19,5%-a (16 fő) semmilyen lovas turisztikai programon nem venne részt. 3 fő (3,7%) választotta az egyéb válaszlehetőséget.

Lovasturisztikai programokon való részvétel megoszlása a válaszadók között

15. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

Sok esetben akadályozó tényező lehet az emberek anyagi háttere, arra vonatkozóan mennyit utaznak és hova, illetve milyen programokat engedhetnek meg maguknak. Így a következő kérdésnél arra kerestem a választ, hogy az emberek mennyit fizetnének egy egynapos lovas programért. Négy válaszlehetőséget adtam meg, amelyek közül a kitöltők választhattak. Az első opció volt az 5.000 Ft alatt, erre összesen 24 válasz érkezett, vagyis a kitöltők 29,3%-a nem fizetne többet 5.000 Ft-nál. A legtöbben a 5.000-10.000 Ft válaszlehetőséget jelölték meg, összesen 35 fő (42,7%). A kitöltők 24,4%-a (20 fő) 10.000-20.000 Ft között fizetne, míg 20.000 Ft felett a kitöltők 3,7%-a (3 fő) fizetne.

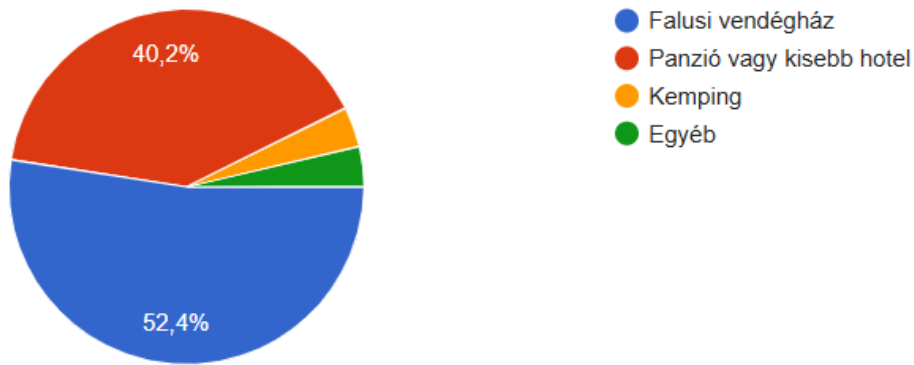

Egy egynapos lovas programért való összeg kifizetésnek hajlandósága a válaszadók között

16. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A lovastúrák szervezése során nagy kihívást jelent a vendégek elszállásolása, a legtöbb esetben vendégházakban szoktak megszállni a lovasok. Kutatásom során a vendégek oldaláról kerestem

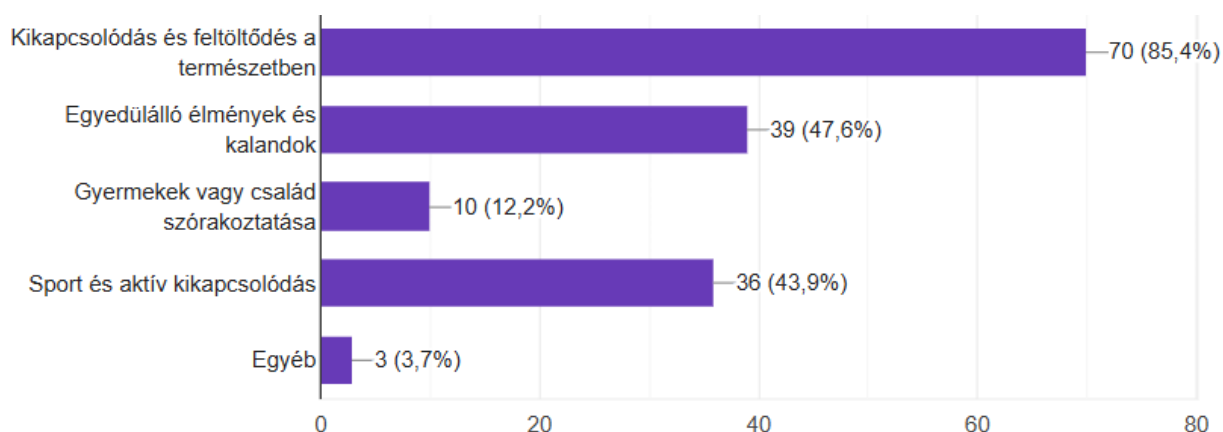
a választ arra, hogy számukra mi lenne a megfelelő szállás egy lovastúra során. A legtöbben (43 fő, 52,4%) a falusi vendégházat jelölték meg. Ezt követte a panzió vagy kisebb hotel, amelyet összesen 33 fő, a válaszadók 40,2%-a jelölt meg. Kevésbé volt vonzó a kitöltők körében a kemping, csak 3 fő (3,7%) jelölte meg ezt az opciót. 3,7-a kitöltőknek (3 fő) pedig egyéb szállást részesítene előnyben egy lovastúra során.

A válaszadók megoszlása az alapján milyen szállást részesítenek előnyben egy lovastúra során

17. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

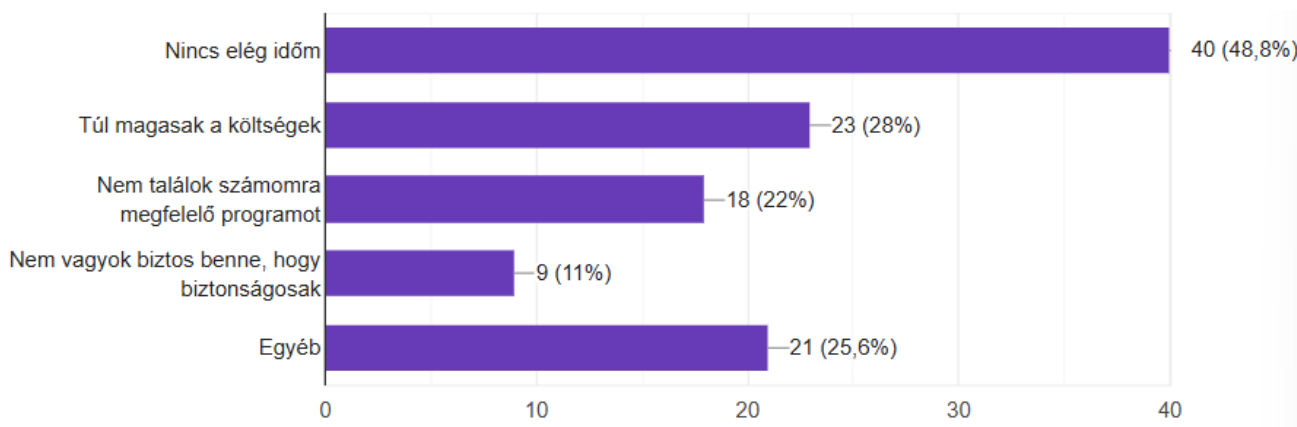
A következő kérdésnél arra kerestem a választ, hogy mik azok az ösztönző tényezők, amik motiválják az embereket arra, hogy részt vegyenek egy lovasprogramon. A kérdésnél több választ is meg lehetett jelölni. Kimagaslóan sok válasz érkezett a „Kikapcsolódás és feltöltődés a természetben” opcióra. Összesen 70 fő, vagyis a kitöltők 85,4%-a megjelölte ezt a válaszlehetőséget. A válaszadók 47,6%-a (39 fő) jelölte meg az egyedülálló élmények és kalandokat. További 36 válasz érkezett a sport és aktív kikapcsolódásra, ez a válaszadók 43,9%-a. 10 fő (12,2%) jelölte meg a gyermek vagy család szórakoztatását, melynek oka lehet, hogy a kitöltők 75,6%-a 18-29 év közötti, így ebben az életkorban még nem jellemző a gyermekvállalás. A válaszadók 3,7%-a (3 fő) jelölte meg az egyéb válaszlehetőséget.

Ösztönző tényezők megoszlása egy lovas program esetében a válaszadók között

18. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

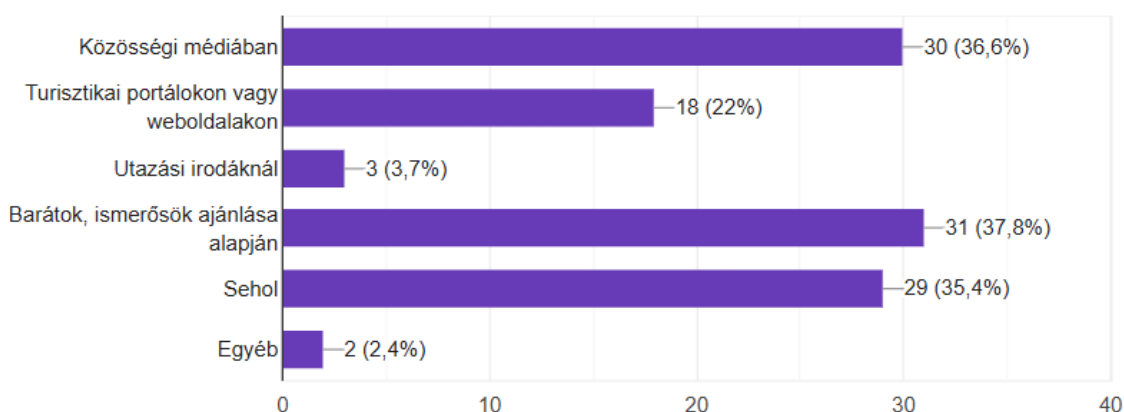
Az embereknek nem csak a pénz lehet az oka arra, hogy ne utazzanak vagy pedig ne vegyenek részt szabadidős programokon. Ennek oka lehet az időnek a hiánya is. Szeretem volna felmérni, hogy a válaszadók körében mi az a hátráltató tényező, ami megakadályozza Őket, hogy részt vegyenek egy lovas programon vagy rendezvényen. Több válaszlehetőséget adtam meg, amelyek közül a kitöltők többet is megjelölhetnek. A legnagyobb akadályozó tényezőnek az időhiány bizonyult. A válaszadók 48,8%-a (40 fő) válaszolta azt, hogy nincs elég ideje. Ezt követte magas költségek, amelyet 23 fő jelölt meg (28%). Akadályozó tényezőnek számít, ha valaki nem talál magának megfelelő programot, összesen 18 fő, a kitöltők 22%-a jelölte meg ezt válaszként. Többször tapasztaltam már, hogy az emberek félnek az állatoktól, bizonytalanok az állatokkal szemben. Ebbe beletartoznak a lovak is, sokan félnek tőlük, vagy nem tartják biztonságosnak, ha lovak közelében vannak. Ezért adtam meg válaszlehetőségként, hogy „Nem vagyok biztos benne, hogy biztonságosak”. Erre az opcióra 9 válasz érkezett, ami válaszadók 11%-a. 21 főnek (25,6%) egyéb akadályozó tényező van, ami hátráltatja abban, hogy részt vegyen lovas programokon és rendezvényeken.

Akadályozó tényezők megoszlása a lovasturizmusban a válaszadók között

19. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

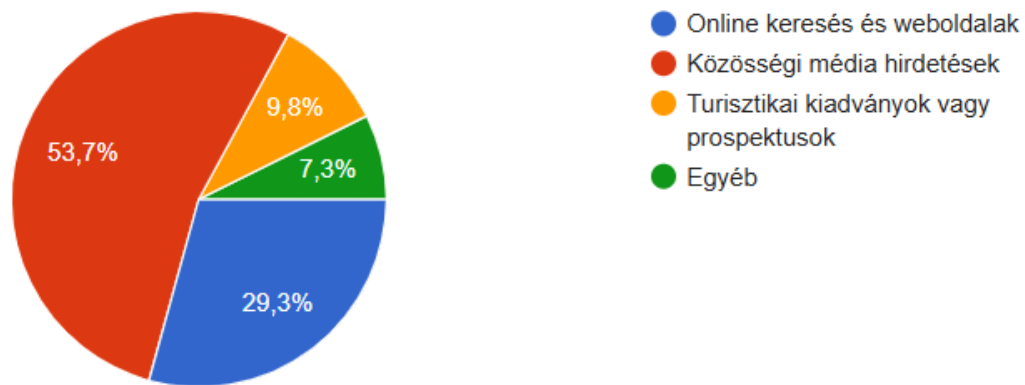
Egy turisztikai program esetében kiemelkedően fontos a marketing, hiszen az emberek többsége hirdetések útján fog tájékozódni a program lehetőségekről. Kutatásom során felmértem, hogy az emberek hol találkoztak már lovasturizmushoz kapcsolódó hirdetéssel vagy ajánlattal. Ennél a kérdésnél több válaszlehetőség volt, melyek a következők voltak: közösségi média, turisztikai plakátok vagy weboldalak, utazási irodák, barátok és ismerősök ajánlása, illetve a sehol és egyéb válaszlehetőség. Két opcióra is egyformán sok jelölés érkezett. A válaszadók többsége (31 fő, 37,8%) barátok, ismerősök ajánlása alapján tájékozódott a lovasturizmus program lehetőségeiről. A közösségi médiában 30 fő (36,6%) találkozott már hirdetéssel. 18 fő (22%) turisztikai portálokról vagy weboldalakról tájékozódott. Csupán a kitöltők 3,7%-a (3 fő) tájékozódott utazási irodáknál lovas eseményekről. Igen sokan megjelölték, hogy még sehol nem találkoztak lovasturizmushoz kapcsolódó hirdetéssel vagy ajánlattal, összesen 29 válasz érkezett erre az opcióra, ami a kitöltők 35,4%-a. Illetve a válaszadók 2,4%-a (2 fő) jelölte meg az egyéb válaszlehetőséget.

Lovasturizmushoz kapcsolódó hirdetésekkel és ajánlásokkal való találkozás a válaszadók körében

20. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

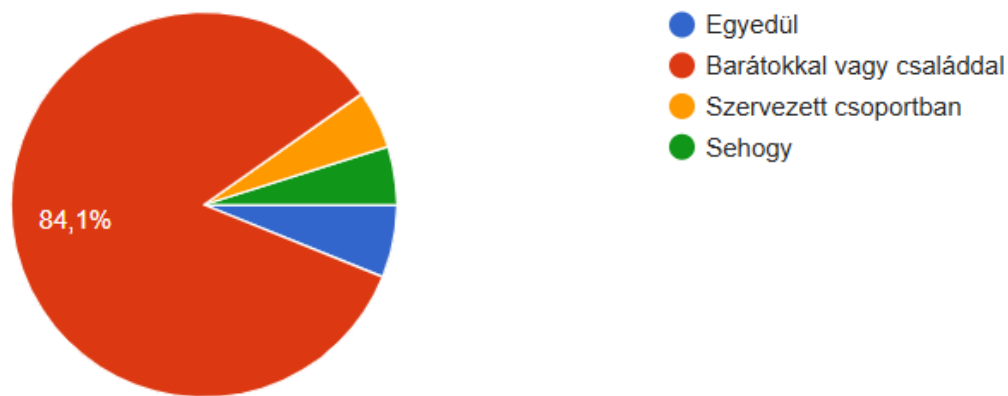
A kitöltők körében felmértem, hogy milyen módon tájékozódna a legszívesebben a lovas programokról. A legtöbben a közösségi médiában közzétett hirdetések alapján tájékozódna, a válaszadók 53,7%-a (44 fő) jelölte meg válaszként. A második helyen az online keresés és weboldalak áll, összesen 24 fő, a válaszadók 29,3%-a tájékozódna innen. A válaszadók 9,8%-a (8 fő) turisztikai kiadványok vagy prospektusok útján tájékozódna a lovas programokról. 6 fő (7,3%) jelölte meg az egyéb válaszlehetőséget.

A válaszadók megoszlása aszerint, honnan tájékozódna a legszívesebben lovas programokról

21. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

Utolsó kötelező kérdésként arra kerestem a választ, hogy az emberek egyedül vagy társasággal vennék részt lovas programokon. Kiemelkedő arányban, a válaszadók 84,1%-a, vagyis 69 fő barátokkal vagy családdal venne részt lovas programokon. 5 fő (6,1%) egyedül, míg 4 fő (4,9%) szervezett csoportban venne részt. A legörömtelibb számomra, hogy csak 4 fő, vagyis a válaszadók 4,9%-a jelölte azt a válaszlehetőséget, hogy sehogy nem venne részt, ez az adat pozitív a hazai lovasturizmus tekintetében.

Lovas programokon való részvétel egyedül vagy társasággal megoszlása a válaszadók között

22. ábra (Forrás: Saját kutatás és szerkesztés)

A legutolsó kérdésemre a kitöltőknek nem volt kötelező válaszolni, hiszen itt a válaszadók saját véleményére voltam kíváncsi. Nem szerettem volna a kitöltőket arra kötelezni, hogy saját szavaikkal kelljen a véleményüket megfogalmazni és leírni, ugyanis ez sokak számára szokott gondot jelenteni, így az utolsó kérdés kihagyható volt. Az utolsó kérdésem pedig így hangzott: „Ön szerint hogyan lehetne fejleszteni a magyarországi lovasturizmust?” Összesen 14 fő írta le a véleményét, amelyet a következőkben elemezni fogok. A legtöbben, összesen 5 személy emelte ki a marketing fontosságát, a hirdetések szerepét. Szerintük hangsúlyt kell fektetni a reklámozásra, hogy minél több emberhez eljuthasson a lovasturizmus. Egy vélemény szerint fontos a hirdetés, hogy nagyobb tömegekhez jusson el, emellett kiemelte, hogy gyermekes családokat kell megcélozni, mint elsődleges célcsoport, arra hivatkozott, hogy a gyerekek szeretik az állatokat és szívesen próbálnak ki új dolgokat. Egy másik vélemény szerint fontosak lennének a személyre szóló hirdetések, illetve szívesen kapna e-mail formájában ajánlatokat lovasturisztikai programokkal kapcsolatban. Emellett más válaszadó a workshopok jelentőségét emelte ki, ahol az emberek személyesen vehetnek részt és tájékozódhatnak. A személyes jelenlét, illetve a kézzel fogható szórólapok jobban megfogják az embereket, mint egy sima online hirdetés. Mások szerint a lehetőségeket kellene bővíteni, ismertebbé kéne tenni a lovaglást, az infrastruktúrát kell fejleszteni, illetve a képzések minőségének az emelése is előre lendítené a hazai lovasturizmust. Egy érdekes vélemény szerint, ha nálunk is lovas rendőrök lennének az felkeltené az emberek figyelmét. Természetesen Magyarországon is vannak lovas rendőrök, a Lovas Alosztály a Készenléti Rendőrség állományához tartozik. A Lovas Alosztálynak rendfenntartó szerepe van, míg a Nemzeti Lovas Díszegységgel gyakrabban találkozhat egy átlagember, hiszen a feladatai közé tartoznak az állami és nemzeti ünnepeken

való díszelgés teljesítése. Szolgálatot csak magyar tenyésztésű lovak végezhetnek, főként nóniuszok és magyar sportlovak.²⁰ A válaszadó véleményére visszatérve, valóban lenyűgöző látványt nyújtanak a lovas díszegységek, illetve biztos vagyok benne, hogy a kisgyermekek számára inspirálóak a lovas rendőrök, akár csak egy tűzoltó látványa. Következtetésképpen levonható, hogy hazai lovas rendőrök is szerepet játszhatnak abban, hogy az emberek felfigyeljenek a lovakra és esetleg érdeklődjenek a lovaglás iránt. A további vélemények kiemelték az ár érték arányt, sok esetben túlárzottnak találják a lovas programokat. Egy válaszadó kiemelte a lovastúravezetők nem megfelelő képzését, véleménye szerint egy lovastúravezetőnek tudnia kell információt szolgáltatni a természettel kapcsolatban, tisztában kell lenni az állat és növényvilággal, továbbá a térség történelmét is ismernie kell. Fontosnak tartaná, ha a lovastúravezetők pedagógiai képzést is kapnának. Összeségében a válaszok többsége marketinget emelte ki, mint fejleszhető rész a lovasturizmusban.

²⁰ Lovasok.hu honlapja: <https://www.lovasok.hu/lovasok-a-magyar-lovaskulturaert-program/magyar-lovaskultura/barhol-barmikor-bevetheto-a-lovas-rendor/> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

5. Következtetések és javaslatok

A lovasturizmusról elmondható, hogy fejlődő képes, viszont ahhoz, hogy egy magas minőségű szolgáltatást nyújtson sokat kell tenni. A kérdőíves felmérésem alapján úgy gondolom, hogy az emberek nyitottak a lovas világ felé, szívesen kipróbálnának új, számukra ismeretlen dolgokat. Viszont a lehetőségek korlátozottak. Sokak számára nem engedhető meg a lovassportok üzése. Véleményem szerint fontos lenne, hogy a gyerekekkel megismertessük a lovasvilágot. A legtöbb gyermek nagyvárosban él, teljesen elzárva a természettől és az állatvilágtól. Fontos, hogy már óvodás és kisiskolás korban a gyerekekben kialakuljon egy kötődés a természet iránt. Hiszem, hogy ha a gyerekek ismerik és értik a természetet és az állatokat fontos lesz számukra a jövőben, hogy védjék és értékeljék a világ természeti csodáit. Ezért kiemelkedően fontos, hogy az oktatási rendszerbe beemeljük a lovas ismereteket, így a gyerekek megismerhetik a lovas világ csodáját és a magyar lovas múltat is. A lovas táborok szerintem egy jó lehetőséget kínálnak arra, hogy a gyerekek lovagolni tanuljanak és lovak körül legyenek. Viszont ehhez elengedhetetlen a megfelelő lovasszakember képzése. Sokszor fordul elő, hogy a gyerekek vagy a kezdő lovasok nem kapják meg a lovasoktatótól a megfelelő alaptudást. Így a lovasoktatók, túravezetők képzését fejleszteni kell. Lovasoktatók esetében fontos, hogy jól tudjanak kommunikálni az emberekkel, főként a gyerekekkel. Emellett a lovastudás alapjait megfelelően át tudják adni. A lovastúravezetőknek többretű tudásra van szükségük ahhoz, hogy egy lovastúra sikeres és biztonságos legyen. A túravezetőnek amellet, hogy pontosan ismeri az útvonalakat, vészhelyzetekben is gyorsan kell jó döntést hoznia. Tudnia kell az emberekkel kommunikálni és irányítani őket. A lovastúravezetőnek műveltnek kell lennie a lovas múlttal kapcsolatban, a túraútvonal múltját és természetét ismernie kell ahhoz, hogy tudását adhasson át a vendégek számára. Emellett egy lovastúravezetőnek fontos lenne, hogy legalább egy idegennyelvet beszéljen, így a külföldiek számára is lehetőség nyílik a magyar lovastúrákon való részvételre. Problémát jelent, hogy sokan még csak nem is hallottak a lovasturizmusról. Így elengedhetetlen, hogy megfelelő marketinggel tájékoztassuk az embereket a lovas programokról. Több hirdetésre van szükség, kiemelkedően az online platformokon, hiszen itt tudunk a legnagyobb tömegekhez elérni. Napjainkra a social media világa behálózta az életünket, amit marketing szempontjából kitudunk használni. Egy jó megoldás lehet influenszerek bevonása a hirdetésbe. Rajtuk keresztül az emberek megismerhetik, hogy milyen lovas programok vannak Magyarországon, milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a szabadidő eltöltésére. Illetve az emberek sokszor úgy gondolkoznak, hogy nem szeretnék kimaradni semmiből, így mindenképp elmennek és részt vesznek a programokon. További

korlátozó tényező a szezonáltság, hiszen elmondhatjuk, hogy a lovaglás nagyon erősen kötött az időjáráshoz. Ennek egyik megoldása lehet a fedeles lovarda, amivel a legtöbb lovasiskola nem rendelkezik. Támogatások keretében kell lehetőséget biztosítani a fedeles lovardák építésére. Összeségében a lovasturizmusnak van jövője és fejleszthető, viszont ehhez az emberek ismeretének a bővítése az elsődleges. Motiválni kell az embereket, hogy részt vegyenek a lovasprogramokon.

6. Összefoglalás

Szakedolgozatomban elsőként a turizmus fogalmát adtam meg, amelyet a hágai nyilatkozatban fogalmaztak meg 1989-ben. Ezt követően a magyar lovas múltra tértem ki, ahol a huszárság kialakulását, illetve a magyar ménesek létrejöttére és az ott kitenyésztett magyar lófajtákra is kitértem. A magyar lófajták rendelkeznek olyan tulajdonságokkal, amely lehetővé teszi, hogy a lovastúrákra kiválóan alkalmasak legyenek. A Hortobágy történeleme és páratlan látványa miatt remek turisztikai központ. A szakdolgozatomban szerepel a hazai lovasturizmus kialakulása, a lovastúrák kezdetei, a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület létrejötte és céljai. Emellett kitértem a patkós minősítési rendszere és annak kritériumaira. A dolgozatomban tartalmaz egy SWOT elemzést, amelynek részei a hazai lovasturizmus erősségei, gyengeségei, lehetőségei és a fenyegetettségei. A következőkben az aktív és passzív turizmus különbségeit fogalmaztam meg, illetve a hazai aktív és passzív lovasturizmus lehetőségeit. Az aktív lovasturizmus egyik fő ága a lovastúra, amely a szakdolgozatomban következő fejezete. A lovastúráknak különböző típusai vannak, mint a csillagtúra, körtúra és vonaltúra. Mindegyik típusnak más előnyei és más nehézségei vannak. Egy lovastúra megszervezése összetett feladat, több szempontot is figyelembe kell venni, főként a lovak és vendégek elszállásolása egy fontos kritérium. A lovasturizmus fejlesztésének egyik programja a Kincsem – Nemzeti Lovas Program, illetve az EUROHORSE – Lovas Barangoló program. A kérdőíves kutatásom során az emberek ismereteit mértem fel a lovasturizmussal kapcsolatban. Emellett az utazási szokásokat, a motivációt arra, hogy részt vegyenek lovasprogramokon, illetve milyen lovasprogramokon vennének részt. A kutatás eredménye azt mutatja, hogy a magyar lakosság érdeklődik a lovak iránt és részt venne a hazai lovasturizmusban.

7. Irodalomjegyzék

7.1. Szakirodalmak:

Ilyés N. (2022): A turizmus innovációs ellentmondásai. *ACTA PERIODICA*, 25(1), 23-33.
DOI: [DOI 10.47273/AP.2022.25.23-33](https://doi.org/10.47273/AP.2022.25.23-33)

Győrffy-Villám A. (2001): A lovasturizmus kézikönyve. Budapest: Mezőgazda Kiadó.

Obádovics, C. (2022) „Lovak, lovasok, lovardák – lovasturizmus Magyarországon és a Fertőtájon”, *Gazdaság & Társadalom | Journal of Economy & Society*, 14(1), o. 77–94. DOI: <https://doi.org/10.21637/GT.2021.1.05>

Michalkó G. (2007): A turizmuselmélet alapjai. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.

7.2. Internetes források:

Magyar Huszár és Katonai Hagyományörző Szövetség honlapja:

<https://www.magyarhuszar.hu/content/szovetsegrol> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Mezőhegyesi Ménesbirtok honlapja: <https://www.mezohegyesbirtok.hu/turizmus/> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Mátai Ménes honlapja: <https://mataimenes.hu/hu/> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesületi honlapja: <https://mltsz.hu/list-page/379-egyuesulet/1372-mlte-bemutatasa-tortenete-feladata> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület honlapja: <https://mltsz.hu/patkos-minositesek> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Szilvásvár Lipicai ménes honlapja: <https://www.szilvasvarad.hu/hu/lipicai-menes/lipicai-lotorteneti-kiallitas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Hortobágy Pusztai fogatozás honlapja: <https://visithortobagy.com/pusztai-fogatozas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

EUROHORSE – Lovas Barangoló honlapja: <https://eurohorse.hu/bemutatkozas> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

Lovasok.hu honlapja: <https://www.lovasok.hu/lovasok-a-magyar-lovaskulturaert-program/magyar-lovaskultura/barhol-barmikor-bevetheto-a-lovas-rendor/> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)

7.3. Ábra- és táblázatforrás:

1. ábra: Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület honlapja: <https://mltsz.hu/patkos-minositeseik> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)
2. ábra: Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület honlapja: <https://mltsz.hu/patkos-minositeseik> (Letöltés dátuma: 2025.10.25.)
3. ábra: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (2012): Kincsem – Nemzeti Lovas Program. Letöltés dátuma: 2025.10.25. [Kormányzat - Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium - Hírek](#)
4. ábra: Saját forrás és szerkesztés
5. ábra: Saját forrás és szerkesztés
6. ábra: Saját forrás és szerkesztés
7. ábra: Saját forrás és szerkesztés
8. ábra: Saját forrás és szerkesztés
9. ábra: Saját forrás és szerkesztés
10. ábra: Saját forrás és szerkesztés
11. ábra: Saját forrás és szerkesztés
12. ábra: Saját forrás és szerkesztés
13. ábra: Saját forrás és szerkesztés
14. ábra: Saját forrás és szerkesztés
15. ábra: Saját forrás és szerkesztés
16. ábra: Saját forrás és szerkesztés
17. ábra: Saját forrás és szerkesztés
18. ábra: Saját forrás és szerkesztés
19. ábra: Saját forrás és szerkesztés
20. ábra: Saját forrás és szerkesztés
21. ábra: Saját forrás és szerkesztés
22. ábra: Saját forrás és szerkesztés

8. Mellékletek

8.1. A kérdőív kérdései

1. Az Ön neme?
 - Nő
 - Férfi
2. Melyik megyében él?
 - Saját válasz
3. Az Ön életkora?
 - 18 év alatt
 - 18-29 év
 - 30-39 év
 - 40-49 év
 - 50-59 év
 - 60 felett
4. Nyaralás vagy utazás során inkább külföldre vagy belföldre utazik szívesebben?
 - Külföld
 - Belföld
 - Nem utazom
5. Milyen gyakran utazik belföldön kikapcsolódás céljából?
 - Évente többször
 - Évente 4-5 alkalommal
 - Évente egyszer
 - Ritkábban
6. Mennyire ismeri a magyarországi lovasturizmus lehetőségeit?
 - Nagyon jól ismerem
 - Közepesen ismerem
 - Csak hallottam róla
 - Egyáltalán nem ismerem
7. Részt vett már lovas eseményen vagy rendezvényen? (Több válaszlehetőség)
 - Nem, még soha
 - Még nem, de tervezem
 - Igen, lovasbemutatón

- Igen, lovasversenyen (pl. díjugratás, díjlovaglás, fogathajtás)
 - Igen, lóversenyen (pl. galopp, ügető)
 - Igen, túralovagláson vagy tereplovagláson
 - Igen, egyéb lovas programon
8. Van lovas tapasztalata?
- Igen, rendszeresen foglalkozom lovakkal
 - Igen, alkalmanként foglalkozom lovakkal
 - Nincs tapasztalatom, de érdekel
 - Nincs tapasztalatom és nem is érdekel
9. Részt vett már többnapos lovastúrán?
- Igen, rendszeresen
 - Egy-egy alkalommal
 - Nem
10. Elutazna egy lovas esemény vagy verseny miatt?
- Igen, nem számít a távolság
 - Igen, de csak Magyarországon belül
 - Jelenleg nem, de a jövőben elképzelhető
 - Nem, és nem is tervezem
11. Mi vonzza leginkább a lovasturizmusban? (Több válaszlehetőség)
- Lovaglási lehetőség
 - Kapcsolat a természettel
 - Lovas programok és események
 - Lovas kulturális hagyományok megismerése
 - Semmi
 - Egyéb
12. Milyen típusú lovas turisztikai programokon venne részt? (Több válaszlehetőség)
- Lovaglás kezdőknek
 - Lovaglás haladóknak vagy túrázóknak
 - Lovaskocsikázás
 - Lovas bemutatók vagy versenyek
 - Családi programok gyerekeknek
 - Nem vennék részt

- Egyéb
13. Mennyit fizetne szívesen egy egynapos lovas programért?
- 5.000 Ft alatt
 - 5.000-10.000 Ft
 - 10.000-20.000 Ft
 - 20.000 Ft felett
14. Milyen szállást részesít előnyben a lovastúra során?
- Falusi vendégház
 - Panzió vagy kisebb hotel
 - Kemping
 - Egyéb
15. Mi ösztönözné leginkább arra, hogy részt vegyen egy lovas programon? (Több válaszlehetőség)
- Kikapcsolódás és feltöltődés a természetben
 - Egyedülálló élmények és kalandok
 - Gyermek vagy család szórakoztatása
 - Sport és aktív kikapcsolódás
 - Egyéb
16. Mi akadályozza abban, hogy részt vegyen lovas programokon vagy rendezvényeken? (Több válaszlehetőség)
- Nincs elég időm
 - Túl magasak a költségek
 - Nem találok számomra megfelelő programot
 - Nem vagyok biztos benne, hogy biztonságosak
 - Egyéb
17. Hol találkozott már lovasturizmushoz kapcsolódó hirdetéssel vagy ajánlással? (Több válaszlehetőség)
- Közösségi médiában
 - Turisztikai portálokon vagy weboldalakon
 - Utazási irodáknál
 - Barátok, ismerősök ajánlása alapján
 - Sehol
 - Egyéb

18. Milyen módon tájékozódna legszívesebben a lovas programokról?

- Online keresés és weboldalak
- Közösségi média hirdetések
- Turisztikai kiadványok vagy prospektusok
- Egyéb

19. Egyedül vagy társasággal venne részt lovas programokon?

- Egyedül
- Barátokkal vagy családdal
- Szervezett csoportban
- Sehogy

20. Ön szerint hogyan lehetne fejleszteni a magyarországi lovasturizmust?

- Saját válasz

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréseiről és
eredetiségéről

A hallgató neve: KIRÁLY SZOFI
A Hallgató Neptun kódja: 1E23TO
A dolgozat címe: A HAZAI KOVASTURIZMUS
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: ÉLETTANI ÉS TAKARMÁNYOZÁSTANI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: TAKARMÁNYOZÁSTANI ÉS TAKARMÁNYOZÁS-ÉLETTANI
TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: SZOLNOK, 2025. év OKTÓBER hó 28. nap

Király Szofi
Hallgató aláírása

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat
III. Hallgatói Követelményrendszer
III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat
6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója
4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Király Szofi (név) (hallgató Neptun azonosítója: 1EZSTO)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Keszthely, 2023. év október hó 27. nap

belső konzulens

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	KIRÁLY SZOFI
Neptun-kódja:	IEZSTO
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☒ BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	SYAKDOLOGIA, ALTE192U
A munka címe:	A HAZAI KOVASTURIZMUS

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve, verziója, elérhetősége	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

--	--	--	--

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....
.....
.....
.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: SZOMOK....., 2025. OKTÓBER.. hó 30.. nap

.....
Kovács Szofi
Hallgató aláírása

.....

Konzulens/Témavezető aláírása